

7 / 2018

Energija. Klima. Životna sredina.

Poštovani čitaoci,

Pred vama je sedmo izdanje mesečnog pregleda vesti "Energija, klima i životna sredina" Beogradske otvorene škole.

U svetlu dinamičnog razvoja javnih politika u oblasti životne sredine, klimatskih promena i energetike - kako na nacionalnom, tako i na globalnom nivou - smatramo da je važno biti u toku sa trendovima, za sve nas koji se bavimo ovim temama. Izvora informacija je mnogo, kao i događanja, te ih nije uvek lako ispratiti. Za vas smo pripremili pregled najznačajnijih vesti i događanja u martu, na nivou Srbije, regiona, Evropske unije i globalnom nivou.

Tema martovskog izdanja **Biltena** "Progovori o pregovorima" je Nacrt zakona o klimatskim promenama. O upravljanju otpadom čitajte u kolumni Otpad kao energent – novi život proizvoda. U fokusu novog broja je Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu i Zakon o planiranju i izgradnji, a u novom broju možete pronaći i osvrt na četvrtu fazu Sistema trgovine emisijama ugljen dioksida.

Na globalnom nivou klimatske promene ulaze u sudsku praksu, sve veći broj gradova, organizacija i pojedinaca pokreće sudske procese protiv industrije fosilnih goriva. U Holandiji uskoro kreće izgradnja prvog vetroparka koji će biti izgrađen i funkcionisati bez državnih subvencija. U regionu se nastavlja borba protiv mini hidroelektrana finansiranih od strane komercijalnih banaka, isplativijim zbog visokih feed-in tarifa i pogubnim dejstvom po prirodno okruženje. Srbija se susreće sa problemima zagađenosti vode i lošim upravljanjem otpadom što prouzrokuje ekološke, zdravstvene i ekonomske troškove.

Ukoliko postoje posebne teme koje želite da vidite u mesečnom pregledu, imate komentar ili sugestije, možete nam se obratiti na mejl mirjana.jovanovic@bos.rs.

Srdačan pozdrav do sledećeg čitanja!

Beogradska otvorena škola
Energija, klima i životna sredina

LOKALNA SAMOUPRAVA

Međunarodni dan energetske efikasnosti

5. mart, međunarodni dan energetske efikasnosti, obeležen je u jedinicama lokalne samouprave različitim manifestacijama, od okruglih stolova i konferencija do edukativnog programa za mlade. Predstavljeni su primeri dobre prakse i kao i planovi za unapređenje energetske efikasnosti. Na lokalnom nivou raste znanje i zainteresovanost za energetske efikasnosti, ali uprkos tome nedostaje sistematsko rešenje u vidu **fondova** koji bi podržali i ubrzali sprovođenje energetske efikasnosti. U cilju pospešenja energetske efikasnosti i podrške jedinicama lokalne samouprave, sa radom je krenuo novi web sajt **Mreže dobre energije**.

REGION

Šta pokreće hidroelektrane u regionu?

Nova Bankwatch studija utvrdila je da novac koji plasiraju komercijalne banke igra ključnu ulogu u omogućavanju kontroverznih hidroenergetskih projekata. Njihovo finansiranje je teže pratiti zbog nedostatka transparentnosti, ali ipak je identifikovano 158 postrojenja sa takvim finansiranjem, od kojih su 55 u zaštićenim područjima. Širom regiona građani okupljeni u udruženja, nastavljaju da se bore protiv spornih projekata. U Arilju je održan konsultativni sastanak pod nazivom “[Obnovljivi izvori energije i zaštita prirodnih resursa](#)”. Tema sastanka bili su projekti izgradnje mini-hidrocentrala, njihov uticaj na prirodne resurse, kao i iskustva prisutnih predstavnika civilnog društva u korišćenju dostupnih mehanizama učešća javnosti radi zalaganja za zaštitu prirode i očuvanje prirodnih resursa.

Balkan green energy news: Study: [Who is financing hydropower projects in protected areas in Southeast Europe](#)

Bankwatch: [Financing for hydropower in protected areas of southeast Europe: update](#)

Energetika: [Peticija protiv novih hidrocentrala na rijeci Muri](#)

Centar za životnu sredinu: [Početak kraja rijeke Sane](#)

Centar za životnu sredinu: [Građani ujedinjeni u očuvanju rijeka](#)

Termoelektrane u Bosni i Hercegovani zagađuju vazduh i ubijaju ljude

Bosna i Hercegovina prva je u Evropi po broju smrtnih slučajeva zbog zagađenja vazduha. Dok se svetske ekonomije fokusiraju na obnovljive izvore energije, Vlade zemalja Balkana nastavljaju svoj put razmatrajući i odobravajući investicije u termoelektrane na uglj.

Aljazeera Balkans: [Zagađeni zrak u BiH ubije 3.500 ljudi svake godine](#)

Fokus: [BiH druga po broju smrtnih slučajeva zbog zagađenja zraka, odmah iza Sjeverne Koreje](#)
Energy Community: [Secretariat takes infringement case on Bosnia and Herzegovina's environmental impact assessment of thermal power plant further](#)

Centar za životnu sredinu: [Sanjani i Sanjanke rekli NE termoelektrani Kamengrad](#)

Povoljan vetar za obnovljive izvore energije

Savetodavno veće Evropskih akademija nauka (EASAC) poziva na intenzivniju akciju u cilju borbe protiv klimatskih promena i adaptacije na izmenjene klimatske uslove. Podaci do kojih su došli pokazuju da se broj poplava u periodu između 2004 I 2016 godine udvostručio. Posledice klimatskih promena predstavljaju veliku pretnju ne samo za ljude, već za sve vrste.

EASAC: [New data confirm increased frequency of extreme weather events](#)

Euractiv: [Ekstremne vremenske prilike sve češće](#)

The Guardian: [Fears for wildlife as migratory birds fly in to UK snowstorm](#)

Lideri država članica su, na sastanku Evropskog saveta održanog 22. marta, između ostalog uputili poziv Evropskoj komisiji da u 2019. godini izradi predlog dugoročne Strategije EU za smanjenje emisija gasova staklene bašte, kako bi se ispunili ciljevi Pariskog sporazuma.

European Council: [European Council conclusions, 22 March 2018](#)

Pored toga, podaci o energetsom tržištu, kao i nova istraživanja, pokazuju konstantan rast obnovljivih izvora energije. U decembru prošle godine u Evropskoj uniji je proizvedeno više energije iz vetra nego ikad pre. Podaci Evropske komisije prikupljeni u cilju revizije paketa "Čista energija za sve Evropljane" pokazuju konstantan pad cena energije iz obnovljivih izvora. Novi vetrovi u energetsom sektoru trenutno najjače duvaju u Holandiji, gde je jedna švedska firma dobila tender za izgradnju prvih vetroturbina u koje neće biti uloženi nijedan evro javnog novca.

European Commission (Energy): [New energy market reports show surge in wind energy](#)

Euractiv: [Fresh EU analysis makes case for higher renewables, energy saving goals](#)

Euractiv: [U Holandiji će se graditi prve vetroelektrane u svetu bez subvencija](#)

Da li napredna biogoriva zaista funkcionišu?

Nova revizija Direktive o obnovljivoj energiji EU podrazumeva postepeno smanjenje korišćenja biogoriva iz prehrambenih sirovina, koja bi trebalo biti zamenjena sa "naprednijim biogorivima", tj. onim koji se ne takmiče sa prehrambenim usevima. Međutim, na portalu Euractiv su napravljeni specijalni [izveštaji](#) o tome da li je korišćenje svih navedenih naprednih biogoriva zaista toliko bolje koliko se predstavlja u reviziji. Grupa stručnjaka ne slaže se sa projekcijama cena naprednih biogoriva koje je Komisija koristila, navodeći argument da istraživanje na koje se oslanjala nije validno. Države Višegradske grupe takođe izražavaju svoje sumnje o održivosti, sa obzirom da smatraju da nema dovoljno razvijenih tehnologija u EU koje bi proizvodile naprednu generaciju biogoriva. Postoje i organizacije koje govore da je opasno tvrditi da je korišćenje svih oblika bioenergije dobro za klimu i životnu sredinu.

Euractiv: [Debate on costs of advanced biofuels heats up](#)

Euractiv: [Questions raised over EU's proposed advanced biofuels list](#)

Euractiv: [EU set bar 'too high' on advanced biofuels](#)

Klimatske prognoze

Klimatske promene ulaze u sudsku praksu. Od grupe američkih tinejdžera koji su podneli tužbu protiv federalne vlade, preko farmera iz Pakistana i Perua, do gradova poput Nju Jorka koji pokreću postupke protiv naftnih kompanija zbog podizanja nivoa mora - borba protiv klimatskih promena seli se u sudnice širom sveta.

Guardian: [Can climate litigation save the world?](#)

Huffington Post: [Teens' Lawsuit Battling Climate Change Wins Victory Over Justice Department](#)

Energetski portal: [Ko je jači, Švarceneger ili klimatske promene? Glumac tuži fosilnu industriju za „teška ubistva“](#)

A kakav zakonski okvir postoji i nastaje u Srbiji, kad je reč o klimatskim promenama pročitajte u novom broju biltena Beogradske otvorene škole, u tekstu [Kakva je klima za klimatske promene u Srbiji?](#)

VESTI IZ BEOGRADSKJE OTVORENE ŠKOLE

Novi broj Biltena "Progovori o pregovorima"

Tema martovskog izdanja Biltena je Nacrt zakona o klimatskim promenama. Koje su glavne odredbe Nacrta ovog zakona i šta možemo da očekujemo od dokumenta ukoliko bude usvojen, čitajte u tekstu [Kakva je klima za klimatske promene u Srbiji.](#)

U 36. broju Biltena bavili smo se temom upravljanja otpadom,

o čemu možete pročitati u kolumni [Otpad kao energent – novi život proizvoda.](#) U fokusu novog broja je [Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu](#) i [Zakon o planiranju i izgradnji](#), a u novom broju pisali smo i o četvrtoj fazi [Sistema trgovine emisijama ugljen dioksida.](#)

U martovskom broju predstavili smo i pregovaračko poglavlje 15 koje se bavi energetikom.

Novi broj Biltena dostupan je [ovde](#), a prethodnim brojevima možete pristupiti na [ovom linku.](#)

Dobra energija u Bajinoj Bašti: Energetski pregledi i optimizacija rada javnih objekata

U Bajinoj Bašti, održana je obuka na temu "Energetski pregledi i optimizacija rada javnih objekata". Obuku su organizovale članice [Mreže dobre energije](#), Beogradska otvorena škola i RES fondacija u saradnji sa Opštinom Bajina Bašta i Regionalnom razvojnom agencijom Zlatibor, u cilju nastavka rada na podizanju nivoa znanja i veština energetskih menadžera o značaju i mogućnostima uštede energije, kroz energetske preglede i optimizaciju rada objekata. Više o obuci možete pročitati [OVDE](#).

Razgovori o klimatskoj i energetskoj politici

U prostorijama Beogradske otvorene škole, u utorak, 27. marta 2018. godine, održana je radionica na temu „Razgovori o klimatskoj i energetskoj politici“. Radionici su prisustvovali predstavnici organizacija okupljenih u Koaliciji 27, kao i predstavnici Health and Environment Alliance-a i Regulatornog instituta za obnovljive izvore energije - RERI. Više o obuci možete pročitati [OVDE](#).

Umrežavanje organizacija civilnog društva i medija - put ka otvorenijem pristupanju Srbije EU

Predstavnici 21 partnerske organizacije civilnog društva i medija su od 16-18. aprila 2018. godine, u okviru projekta „Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji“, pohađali obuku u Mećavniku, na Mokroj Gori. Predavači na obuci „Jačanje programskih partnera za učešće u procesu evropskih integracija“ su predstavili trenutno stanje u procesu pristupanja Srbije EU i radili na tome da međusobno umreže projekte partnerskih organizacija i njihova nastojanja da proces pregovora sa EU približe građanima. Više o

obuci možete pročitati [OVDE](#).

UČEŠĆE JAVNOSTI U DONOŠENJU ODLUKA

1. Ministarstvo zaštite životne sredine, 12.4.2018.: [Zahtev za određivanje obima i sadržaja Studije o proceni uticaja na životnu sredinu projekta izgradnje postrojenja za energetsko iskorišćenje komunalnog otpada i deponijskog gasa "Vinča"](#)

2. Ministarstvo zaštite životne sredine, 12.4.2018.: [Zahtev za odlučivanje o potrebi izrade Studije o proceni uticaja na životnu sredinu projekta eksploatacije rečnog nanosa iz korita reke Save, KO Šabac, na teritoriji grada Šapca](#)

3. Ministarstvo zaštite životne sredine, 17.4.2018.: [Zahtev za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu dopunskog rudarskog projekta za utvrđivanje izvedenog stanja rudarskih objekata i nastavka eksploatacije odlaganja pepela i šljake iz Toplane – Vreoci](#)

4. Ministarstvo zaštite životne sredine, 18.4.2018.: [Zahtev za davanje saglasnosti na Studiju o proceni uticaja na životnu sredinu projekta: Rekonstrukcije proizvodnih agregata i pripadajuće opreme hidroelektrane Potpeć](#)

ZELENI KONKURSI

Online kursevi energetske efikasnosti

Međunarodna energetska agencija otvorila je dva online kursa energetske efikasnosti - Osnove statistike i Suština kreiranja praktičnih politika energetske efikasnosti. Više informacija možete pronaći [OVDE](#).

Alfred Toepfer Natural Heritage Scholarships 2018

Otvoreni poziv za Alfred Toepfer stipendije iz oblasti "Unapređenje upravljanja zaštićenim prirodnim područjima". Više informacija možete pronaći [OVDE](#).

